

arbejdelse, thi saa tjener den alligevel, og naar den først har faaet Roerne til at komme til sig, kan den senere faae dem lidt billigere. Det kan Fabrikken ikke gjøre i Begyndelsen, thi naar den har Tab ved hvert Centner Roer, den bearbejder, maa den være begrændset i det Omfang, hvori den bearbejder disse Roer. Den kan ikke ønske, naar den tager 10 D. eller maaske mere pr. Centner, ved en forøget Betaling for Roerne at fremkalde endnu flere Centner, thi saa faar den jo et endnu større Tab. Den maa finde sig i denne Overgangstilstand, og Spørgsmaalet er da, om den kan dække de foreløbige Tab ved Driften i de første Aar; thi hvis den kan det, kan den bagefter give en forøget Betaling for Roerne og saa endelig naae den normale Status. Det er jo muligt, at Saadant kan ske; men det vil dog erkjendes, at Forholdene kunne stille sig saaledes, at det ligefrem vil umuliggjøre Fabrikationen, naar Fabrikken skulde kunne udholde flere Aars Tab foruden at bekoste Anlægget og bære Driftsomkostningerne. Om man nu i det Hele taget vil være tilbøjelig til at hjælpe til at overvinde denne Overgangsperiode, vil efter Mindretallets Mening hero paa, hvilken Veeg man tillægger disse Fabrikker med Hensyn til Landets Agerbrug og Arbejderbefolkning. Mindretallet har søgt i Korthed at motivere sin Anskuelse i saa Henseende. Vi tro med Flertallet, at Foderoens Dyrkning kan have sin store Betydning, men vi tro i Almindelighed, at ogsaa Sukferoen har en særdeles stor Betydning. Vi tro, at Sukferoens Dyrkning vil bidrage til, at Roedyrkingen i det Hele taget udbredes langt hurtigere, end det ellers vil ske. Foderoens Dyrkning er, saavidt jeg veed, begyndt for en temmelig lang Aarrække tilbage her til Lands og trænger, saavidt jeg veed, endnu kun temmelig langsomt frem. Den dyrkes maaske en Del navnlig paa de større Gaarde, men langtsaa endnu i det Omfang, som man maa anse for ønskelig, og det turde efter den Maade, hvorpaa Agerbruget i det Hele udvikler sig, godt være, at det vil vare længe, inden den faar en gennemgribende Betydning for Landets Agerbrug. Derfor mene vi, at hvad der kan gøres for at fremkalde en større Grad af Roedyrkning, skal man ikke let kaste Brag paa. Flere af os lægge desuden Vægt paa, at, efter hvad der er oplyst, kan Sukferoen dyrkes paa langt større Arealer end Foderoen. Vi antage det i det Mindste for tvivlsomt, om Foderoen kan dyrkes paa $\frac{1}{4}$ eller $\frac{1}{5}$ af Gaardens Areal, hvad der er oplyst, at Sukferoen kan; men lægger man Vægt paa Roedyrkingen i det Hele taget som Middel til at udvikle Agerbruget, da er det klart, at, naar man kan dyrke maaske det dobbelte Areal — jeg tør ikke udtale det bestemt — med Sukferoer mod, hvad man kan ved Foderoen, saa faar det den dobbelte Betydning for Agerbruget, naar man dyrker Sukferoer i Stedet for

Foderoer. Det er blevet fremhævet, at det dog kun var et begrændset Areal af Landet, som kunde besaaes med Sukferoer. Det kan, som den ærede Finansminister sagde ved forrige Behandling, anslaaes til at være omtrent 20,000 Tdr., hvilket vilde være tilstrækkeligt for at tilfredsstille den Forbrug af Sukker, vi have her hjemme. Jeg skal ikke modsigte ham heri. Mindretallet har dog faaet nogen Tvivl om, hvorvidt det er fuldstændigt rigtig, idet man i alt Fald har set, at den ene Fabrik udfører Sukker til Sverige, og det synes altsaa, at det kan udjæres herfra. Hvis det var Tilfældet, at det kunde ske efter en større Maalestof, var vor Sukkerfabrikation paa ingen Maade begrændset til det, vi selv forbruge, men selv om man lægger disse 20,000 Td. Land til Grund, tror jeg, at man, naar man ser lidt nærmere derpaa, vil erkende, at det ingenlunde er smaa Resultater, som vilde fremkomme; idetmindste har jeg hørt Mange sige, at Dyrkingen, af Sukferoer, hvad forøvrigt ogsaa gjælder om Foderoer, vil bidrage til, at Bratmarken kan blive benyttet. Andre indvænde herimod, at naar man benytter Bratmarken, bliver det efterfølgende Sædbestifte mindre frugtbringende. Jeg tør naturligvis ikke udtale mig bestemt herom, men jeg tror, at jeg tør sige, at der er neppe Nogen, der endnu her til Lands har undersøgt og med Bestemthed kan udtale, i hvilken Grad en saadan Roedyrkning vil afficere det efterfølgende Sædbestifte. Hvis vi anslaa Roedyrkingen til at kunne give et Udbytte pr. Tønde Land — for at nævne et rundt Tal — af 300 Kr., saa er det vel muligt, at det efterfølgende Sædbestifte giver en Del mindre, men jeg tror ikke, at Nogen tør paastaa, at det efterfølgende Sædbestifte vil give 300 Kr. mindre i Udbytte. Det tror jeg ikke, at Nogen vil driste sig til at paastaa, og hvis han gjorde det, vilde han i ethvert Fald ikke have Ret. Jeg tror, at dersom man vil gjøre Indrømmelser overfor denne Sætning, vilde det maaske kunne gaa an at sige, at det Tab, man lider, kan anslaaes til Halvdelen, saa at altsaa det Udbytte, man kunde vinde, kun vilde blive 150 Kr. pr. Td. Land. Men det giver paa 20,000 Tdr. Land et Merudbytte af 3,000,000 Kr. aarlig, og det er en Sum, man ikke ligefrem kan kaste Brag paa, og kunde det fremkaldes, vilde det, forekommer det mig, nok være et Offer værd. Den Betaling, der hidtil er ydet for Sukferoerne af de to Fabrikker, har været 83 Dre pr. Centner Roer. Om denne Betaling er tilstrækkelig, om den svarer til Roernes Værdi, er det naturligvis ikke muligt for os, efter som Sagen er oplyst, at udtale nogen bestemt Mening om; men vi have kun fremhævet, at det vilde være heldigere for Roedyrkerne, hvis det var dem — i alt Fald de mindre Jordbrugere — som dyrkede Roer, der tillige dannede Aktieselskaberne, tillige vare Aktieiere, thi saa kommer Spørgsmaalet om